

øjensynlig fjerne. Er det ikke at indskrænke menneskers valgmuligheder og dermed deres frihed?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes altså, at hr. Brian Mikkelsen med forbillig klarhed opsummerede det konservative værdigrundlag. »Det enkelte menneske har altid ansvar for sit eget liv«, sagde hr. Brian Mikkelsen.

Men det er jo netop det, vi anfægter. Det er jo netop det vi mener er forkert. I mange perioder i ens liv har man ikke ansvar for sit eget liv. Det gælder f.eks., når man bliver født. Så ligger ens liv altid i andres hænder, i hænderne på den, der føder en, på ens forældre, på hospitalet osv. Det samme gælder, når man bliver ældre og kommer til afslutningen.

Der vil være perioder i ethvert menneskes liv, hvor det er sygt, psykisk eller fysisk, eller bare nede, hvor det netop har brug for andre mennesker, og hvor det ikke evner at sige: O.k. vi kan bare tage ansvaret for vores eget liv.

Dér skal man hjælpe andre, det er den solidaritet, det er det sammenhold, der er det afgørende, og det er det, der adskiller vores værdigrundlag fra det, som hr. Brian Mikkelsen fremlægger.

Det får vi lejlighed til at diskutere, når nu et flertal i Venstres gruppe stemmer for Kristeligt Folkepartis forslag, så har vi jo et flertal her i Folketinget, og så får vi mulighed for at udvikle og fortsætte den diskussion.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg må altså igen sige til hr. Søren Søndergaard: Det, hr. Søren Søndergaard her siger, er fuldstændig forkert, fuldstændig.

Sagen er den, at hvis man skal have et vel fungerende velfærdssamfund, så må man tro på, at den enkelte som udgangspunkt er i stand til at klare sig selv og vil klare sig selv, altså at ikke andre skal klare det for én.

Det er klart, og det er jo derfor, vi har et velfærdssamfund, ikke et »hver er sin egen lykkes smed-samfund« og ikke et stenalder-samfund, at man selvfølgelig går ind og hjælper folk, når de er syge, når de skal have en uddannelse, når de er psykisk syge, når de er handicappede. Sådan er det i velfærdssamfundet, og det vedkender jeg mig utrolig meget.

Men hvis man skal sørge for, at folk har det ordentligt i et velfærdssamfund, f.eks. at der er et ordentligt hospitalsniveau, en ordentlig hospitalsstandard, så kræver det altså, at velfærdssamfundet fungerer, og ikke, at to tredjedele, som tilfældet er i dag, er afhængige af ydelser fra det offentlige på den ene eller på den anden måde.

Men lad os tage diskussionen om sundhedssystemet:

Vores middellevetid har jo været diskuteret meget; den er nu lavere end i de omkringliggende lande. Er det ikke en skam? Er det ikke bedrøveligt? Er det ikke en katastrofe, når vi har et velfærdssamfund, som er så udviklet, som det er? Det er jo selvfølgelig, fordi vi ikke har formået at prioritere godt nok, at vi ikke har fundet ud af, hvor det er, vi vil bruge ressourcerne.

Jeg er da meget enig med hr. Peter Duetoft i, at man jo ikke tvinger folk f.eks. på efterløn. Vi har nu også sagt, at vi vedkender os den aftale, der er lavet, og det vil vi så ikke røre ved nu og her.

Det betyder, at vi som politikere altså skal tage os af de konkrete problemer, der er, altså mindske de ulykker, der er. Vi skal ikke sørge for at skabe lykke for folk, for den lykke skal folk altså selv finde ud af at skaffe sig.

Det, det fundamentalt handler om, når man diskuterer værdier, er, at udgangspunktet må være den enkelte, og så træder samfundet til, når det ikke lykkes for den enkelte at klare sig.

Jes Lunde (SF):

Et af de politiske citater, som jeg holder aller mest af, stammer fra daværende kirke- og kulturminister Bodil Koch, som var minister i 1950'erne og 1960'erne. Hun sagde dengang, at den åndelige armod overstiger langt den materielle.

Det synes jeg var flot sagt. Jeg synes også, det var rigtigt sagt. Det var på sin plads at sige det, og det er såmænd endnu mere på sin plads i dag, hvor vi ganske vist i rigdom har drevet det vidt. Det er også vigtigt, og det er godt nok. SF er hele tiden optaget af at sikre bedre vilkår for de svagest stillede i samfundet, også økonomisk.

Men samtidig med, at vi fejrer de fremskridt, der er sket, skal vi ikke glemme, at den åndelige armod er ganske betragtelig, at vi har ganske mange sociale problemer, som handler om immaterielle ting, at vi har, som nogle har nævnt